

KONCESSIONSNÄMNDEN
FÖR MILJÖSKYDD
Avd 1

BESLUT
1991-06-20
Stockholm

Nr B 126/91
Dnr 233-95-91
Aktbil 12

KLAGANDE

KM och A-KM

Ombud: Fil lic BG, Miljöcentrum,
Ullsaxvägen 14, 756 48 UPPSALA

MOTPART

Swedoor Aktiebolag, Box 550, 265 01 ÅSTORP

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Kristianstads län beslut den 14 januari 1991 ang slutliga villkor för verksamhet med dörrtillverkning i Åstorps kommun

SAKEN

Utsläpp till luft av organiska lösningsmedel

Genom ett beslut den 16 november 1987 gav länsstyrelsen i Kristianstads län Swedoor Aktiebolag tillstånd enligt miljöskyddslagen (1969:387) att vid bolagets fabrik i Åstorp tillverka dörrar intill en produktionsnivå av högst 1 000 000 innerdörrblad, 650 000 innerdörrkarmar, 250 000 ytterdörrblad och 280 000 ytterdörrkarmar, allt per år. I beslutet sköt länsstyrelsen upp avgörandet av frågan om slutliga villkor för utsläpp till luft. Under prövotiden skulle följande villkor gälla (punkten 1 efter ändring genom ett beslut den 28 maj 1990):

1. Utsläppet av organiska lösningsmedel från verksamheten får under perioden den 1 juli 1989 - 30 juni 1990 uppgå till högst 335 ton. Utsläppen av organiska lösningsmedel får från och med 1990 och intill dess länsstyrelsen bestämt annat uppgå till högst 250 ton per kalenderår.
2. Utsläppen från den nya ytterdörrlinjen skall ske i skorsten försedd med jethatt och med en höjd om minst 15 m ovan marken.

Länsstyrelsen har härutöver i skilda beslut meddelat råd för verksamheten.

Genom det nu överklagade beslutet upphävde länsstyrelsen de provisoriska villkoren 1 och 2 i 1987 års beslut samt fastställde följande slutliga villkor för utsläpp av organiska lösningsmedel till luft.

1a. Utsläpp av organiska lösningsmedel får som gränsvärde ej överstiga följande mängder:

Fr o m 1991	220 ton per år
fr o m 1993	170 ton per år
fr o m 1995	120 ton per år

Utöver ovanstående skall som gränsvärden fr o m 1995 följande begränsningar i relation till den årliga produktionsvolymen gälla:

Vid produktion understigande antal ytbehandlade enhetsprodukter	Högsta tillåtna utsläpp per år
1 900 000	100 ton
1 300 000	80 ton

"Enhetsprodukt" definieras enligt följande:

1 ytterdörr	= 8 enhetsprodukter
1 innerdörr	= 1 enhetsprodukt
1 ytterkarm	= 1,1 enhetsprodukt
1 innerkarm	= 0,57 enhetsprodukter

På begäran av bolaget har dock länsstyrelsen möjlighet att, om bolaget kan styrka att utsläppsrelationerna mellan produkterna väsentligt avviker från ovanstående, ändra beräkningssättet för begreppet "enhetsprodukt".

1b. Halten aromater får som riktvärde ej överstiga 5 % av den totala lösningsmedelsmängden räknat som årsmedelvärde.

1c. Sammansättningen av emitterade lösningsmedel får i negativ riktning ej väsentligt avvika från dagens beträffande hälsofarlighet och/eller luktstörning.

2. Högst 55 ton av den utsläppta mängden organiska lösningsmedel får som riktvärde fr o m 1 januari 1992 emitteras genom skorstenar vars höjd understiger 15 m

över mark.

Länsstyrelsens beslut har överklagats av **KM och A-KM**, genom **BG**, som yrkar att kon-
cessionsnämnden med ändring av länsstyrelsens beslut som
villkor för verksamheten föreskriver att det totala årliga
utsläppet av lösningsmedel till luften från fabriken får
uppgå till högst 55 årston ett år efter nämndens beslut.
Klagandena yrkar vidare att utsläppet av lösningsmedel
fr o m år 1995 skall få uppgå till högst 30 årston och att
ifrågavarande värden skall gälla som gränsvärden.

Till stöd för sin talan har **KM och A-KM** an-
fört bl a följande.

Bolagets utsläpp av lösningsmedel till luft är ett av de
största i Sverige. Omfattande luktstörningar förekommer.
Det finns reningstekniker som medger minst 95 procents re-
duktion av halten lösningsmedel i ett processluftflöde. Det
är angeläget att de stora utsläppet minskas så fort som
möjligt. Extern rening kan genomföras inom ett år från
beslut.

Miljöskyddslagen förutsätter tillämpning av bästa kända
teknik. Utifrån lagens regler borde bolaget ha installerat
kolfilter för minst tio år sedan. Det framgår att sådan
rening av samtliga luftflöden kostar ca 12 miljoner kr per
år. Bolaget har genom att inte tillämpa bästa reningsteknik
gjort besparingar i storleksordningen 120 miljoner kr på
bekostnad av "lukstörda" grannar och miljön.

Det nuvarande utsläppet kan genom rening av samtliga flöden
minskas till 37 årston. Därtill kommer ett diffust utsläpp
på 15 årston. M a o kan utsläppet minskas till 52 årston.
Halten lösningsmedel i processluften kan fr o m år 1995
genom rening minskas från 192 årston till 19 årston vid en

totalverkningsgrad av 90 %. Årsutsläppet av lösningsmedel blir därvid totalt 27 årston (19 ton efter rening + 8 ton diffust).

Länsstyrelsens beslut, som innebär en långsam nedtrappning till 120 årston fr o m 1995, är oacceptabelt. Länsstyrelsen skall i sitt beslut utgå från miljöskyddslagens tillåtlighetsregler som stadgar bästa reningsteknik inom ramen för vad som är skäligt. Bästa teknik tillåter till rimliga kostnader en väsentlig minskning av bolagets lösningsmedelsutsläpp jämfört med naturvårdsverkets låga ambitionsnivå.

Ur rättssäkerhetssynpunkt är det av vikt att likartade krav ställs på alla industrier i landet. Härvid åberopas länsstyrelsens och koncessionsnämndens beslut rörande Ballingslöv AB och länsstyrelsens beslut rörande Electrolux Constructor AB i Säffle.

Av bolagets årsredovisning för år 1989 framgår bl a att bolaget under året lämnade ett koncernbidrag till moderbolaget på drygt 123 miljoner kr. Koncernbidrag är vinst som överförs till ägaren, d v s STORA Trading AB. Det går inte att utläsa hur stor del av detta som genererats vid fabriken i Åstorp. Det framgår dock att verksamheten i Åstorp svarar för ca 70 % av de totala rörelseintäkterna i Swedoor AB. Det är därför rimligt att antaga att verksamheten i Åstorp under 1989 genererade ca 70 % av koncernbidraget, d v s ca 84 miljoner kr.

Merkostnaden för av klagandena yrkad rening blir ca 11 miljoner kr. Denna merkostnad är skälig i miljöskyddslagens mening.

P g a ärendets komplexitet och ur rättssäkerhetssynpunkt är det erforderligt med en offentlig förhandling i detta ärende.

YTTRANDEN

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Åstorps kommun:

Länsstyrelsens beslut är rimligt ur miljö- och hälsoskyddssynpunkt. Det innebär en sänkning av utsläppen från 300 ton per år till mellan 80 och 120 ton per år. Med hänvisning till utförda luftmätningar i omgivningen finns ingen risk för hälsoeffekter. Luktolägenheterna kommer att minska avsevärt. Lukt kan förekomma under några dagar per år i ett område beläget ca 500 m från fabriken. Nämnden föreslår att överklagandet avstyrks.

Statens naturvårdsverk:

Länsstyrelsen har i sitt beslut mycket grundligt gått igenom olika förutsättningar och möjligheter att reducera lösningsmedelsutsläppen. Länsstyrelsen bedömer att 20 ton är diffusa utsläpp och att 45 ton är utsläpp som inte är rimliga att rena eftersom kostnaden skulle bli ca 200 kr/kg lösningsmedel vilket inte står i rimlig proportion till miljövinsten. Företagets förbrukning av lösningsmedel var 1988 390 ton. Beslutet betyder att 325 ton av dessa reduceras till 55 ton vilket är en reduktion på ca 85 %. I detta är en säkerhetsmarginal på 10 ton inräknad. Totalt sett innebär det en reduktion med ca 70 %, vilket innebär att goda förutsättningar kommer att finnas att begränsa luktproblemen. Mot bakgrund av detta anser naturvårdsverket att länsstyrelsens beslut är tekniskt och ekonomiskt rimligt.

Länsstyrelsen anser inte att överklagandet ger anledning till ändrad bedömning varför bifall till överklagandet avstyrks.

Swedoor AB har yttrat bl a följande.

Bolagets huvudstrategi är att lösa problemen genom förändringar i färgsystemen. Genom att angripa problemet vid käl-

lan uppnås positiva miljöeffekter i hela kedjan. Samtidigt undviks ökade koldioxidutsläpp och brandrisken minskar.

Att hänvisa till ett koncernbidrag som omfattar betydligt mer än Åstorpsverksamheten är knappast seriöst. Bidraget skall bl a täcka räntekostnader, skatter och aktieutdelning. Bolaget har inte valt strategi för minskning av utsläppen av ekonomiska skäl utan av miljömässiga.

Allt faktaunderlag i ärendet är redan framtaget och redovisat, både sådant som bolaget har anmodats att göra och sådant som genomförts på eget initiativ.

Överklagandet har inte tillfört något nytt i frågan och inte heller har mer fakta tillkommit. Därför kan bolaget inte se något behov av ett ytterligare sammanträde utan hemställer att koncessionsnämnden fastställer länsstyrelsens beslut.

Klagandena har inkommit med ytterligare en skrivelse.

KONCESSIONSNÄMNDENS ÖVERVÄGANDEN

Som klagandena har påpekat är det fråga om stora utsläpp av lösningsmedel, även vid den nivå som länsstyrelsen har ansett böra gälla slutligt från och med år 1995. Koncessionsnämnden anser att den nedtrappningsplan som beslutet innebär i och för sig är rimlig, med utgångspunkt i den utredning som nu är tillgänglig i ärendet.

Koncessionsnämnden delar länsstyrelsens principiella uppfattning att utsläppen av lösningsmedel i första hand bör minskas genom förändringar i process- och/eller materialval. Införandet av nya färgkvaliteter och ny appliceringsteknik bör enligt koncessionsnämndens bedömning på sikt kunna leda till väsentligt lägre utsläppsnivåer än de som länsstyrelsen har föreskrivit. Koncessionsnämnden anser därför att det inte redan nu bör slutligt fastställas vilken utsläppsnivå som skall gälla först år 1995. Eftersom det till stor del är fråga om införandet av ny teknik och nya material, bör slutliga villkor fastställas först sedan

bolaget har vunnit tillräckliga erfarenheter av användningen av nya färgkvaliteter och ny appliceringsteknik.

De av länsstyrelsen fastställda slutliga villkoren för utsläpp av lösningsmedel bör därför i stället gälla som provisoriska föreskrifter under en förlängd prøvotid och bolaget bör senast den 1 januari 1996 till länsstyrelsen redovisa sina erfarenheter av verksamheten med avseende på möjligheten att ytterligare minska utsläppen. Enligt koncessionsnämndens mening bör redovisningen innefatta en utredning om möjligheten att minska utsläppen till en väsentligt lägre nivå än 120 ton per år, varvid som mål bör gälla ett utsläpp om högst 50 ton per år. Med ledning av utredningen får länsstyrelsen fastställa slutliga villkor i frågan.

KONCESSIONSNÄMNDENS BESLUT

Med ändring av länsstyrelsens beslut förordnar koncessionsnämnden att avgörandet av frågan om fastställande av slutliga villkor för utsläpp till luft av organiska lösningsmedel uppskjuts ytterligare enligt 21 § miljöskyddslagen.

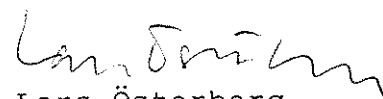
Bolaget skall senast den 1 januari 1996 till länsstyrelsen ge in en utredning om möjligheterna att minska utsläppen av lösningsmedel till en väsentligt lägre nivå än 120 ton per år, varvid som mål bör gälla högst 50 ton per år.

Som provisoriska föreskrifter under utredningstiden och till dess länsstyrelsen förordnar annat skall gälla de villkor som länsstyrelsen förordnat om i det överklagade beslutet under punkterna la - c och 2.

Detta beslut får enligt 48 § andra stycket miljöskyddslagen inte överklagas.

I detta beslut, som har fattats efter föredragning av handlingarna, har deltagit ledamöterna Rolf Strömberg, ordförande, Margaretha Bengtsson, Ulla Swarén och Lars Forsman. Föredragande har varit Lars Österberg.

Rolf Strömberg

Lars Österberg